

ראש המשלה בארוחת-הבוקר במקום חופשתו: מכניס לימון לתה, מהרהר --

את ראשו של לבון, אלא את ראשיהם של כל ותקי מפא"י.

לא היתה זאת השבוע הגירסה היחידה. חוגים אחרים שמו לב לביקור מסתורי של אהוד אבריאלי אצל בן-גוריון במקום חופשתו. אבריאלי, שהיה נערה-החצר מס' 1 לפני עלייתם של פרס ודין, חוסל לאחר מכן על ידי הגערים האחרים ונשלח לגלות אפריקה. היה זה הוא שהציע לבן-גוריון, בראשית 1955, לכוון בארץ דיקטטורה צבאית, לפזר את הכנסת ולמשול לבדו.

★ ★ ★

מאוסט בפרשת דרביים

אם לחש מפיסטו גם הפעם עצה זו באוזני פאוסט-בן-גוריון? אנשים חשובים במדינה מאמינים כי התוכנית ל- הקמת דיקטטורה גלויה עדיין קיימת ב- חוגי הצעירים, וכי המשורר הפאשיסטי אורי צבי גרינברג אינו דוברת העיקרי.

כאשר חולל השבוע שר-הבטחון של אל- סלואדור, בעזרת הרמטכ"ל והמפקח הכללי של המשטרה, הפיכה צבאית באותה ארץ וכונן דיקטטורה חדשה, נשמעו גם בחוגי מפא"י לחיטות על "הפתרון הסלואדורי". איש לא ידע מה נעשה באותו רגע בלבד של דויד בן-גוריון. אירודאות זו השרתה מזה שבועיים זכאון עמוק בלב נערי-הצבא. אותם שזכרו את הימים שקדמו להחלטת הזקן לפרוש לשדה-הבוקר, בסוף 1953, הות' קפו בסיוטים קורדיים.

ואז נפלה המכה: בן-גוריון חזר במפתיע, הודיע שמנוי וגמור עמו להתפטר. כדי לא לתת סיטוק ללבון ולבני-בריתו, העמיד פנים כי אין כל קשר בין החלטה זו לבין מהלך הפרשה. אולם איש לא פיקפק: הזקן החליט לפרוש מפני שהרגיש, זו הפעם הראשונה מזה שני דורות, כי העם כולו נגדו.

מה יעשה הלאה? איש לא העז לגחש האם זו פרישה סופית? האם זה רק צעד בדרך הנקמה? הכנה לפוטש? בבוא העת? נסיון לסיים את הקרב האבוד, כדי לחדשו במועד אחר? רק הזקן ידע — והוא לא גילה.

טות הדיקטטורים המבוצרת במערכת-הבטיחון ומסביבה.

ביג'י משחק במחבואים

ווררת איי-הודאות נעשתה דחוסה יותר בגלל עמדתו של ראש-הממשלה: בחופשה. בן-גוריון שיחק מחבואים עם המדינה, עם ממשלתו ועם מפלגתו. הוא דמה לאראקל של דלפי, המדבר ברמזים שכל אחד יכול להביןם כרצונו. משך כל זמן הפרשה, נזהר בן-גוריון בהודעות. הוא הגיח לרשת הענפה של "יוניט פוס" וכתב לבי שאר נערי-הזוהר להפריח לא רק את ההשמעות נגד לבין, אלא גם את ההודעות על כחנותיו של בן-גוריון, ביג'י יכול היה להכחיש כל אחד מהדברים שנאמרו בשמו, ועלידי שליחיו, בטענו שלא הוא אמר אותם.

כך הודיע שלישי הצבאי השבוע, כי בן-גוריון לא דרש מעולם את הקמתה של ועדת בוחן — דרישה שנתקבלה בשעתו על ידי מזכירות מפא"י אחרי שפורסם ברבים כי בן-גוריון דורש אותה באופן אולטימטיבי. השבוע הופרץ כדור-גיסיוני, לפיו הכחיש ביג'י, כי דרש אי-פעם, את הדחת לבון. מה רוצה בן-גוריון? השבוע לא ידע זאת איש. הוא לא הודיע כי יחזור בתום חופשתו לתפקידו בממשלה. אילו את מועד תום החופשה לא הודיע, הוא לא הודיע שיחזור רק אם יתקבלו תנאיו, ומהם התנאים. הוא גם לא הודיע שיחזור אחרי חיסול לבון.

בחוגים חשובים בצמרת המדינה נפוצה השבוע הדעה כי בן-גוריון מתכוון לפרוש מתפקידו בכל מיקרה — וכי הוא מעלים החלטה זו רק כדי שנערי-הצבא וכלו לטעון באוזני חברי-המרכז שיחזרו אחרי הדחת לבון. לפי גירסה זו, מדוכא בן-גוריון אחרי שהציבור כולו פנה נגדו. הוא החליט לצאת לסיוור כל כמה חודשים בקהילות היהודיות בעולם, כאורת פרטי, להכתיר את עצמו ככתר מאחד היהדות.

לפי גירסה זו, מקחה בן-גוריון למצוא ב- ממשלה, אחרי חצי שנה, מצב של קיפאון מוחלט, כשנערי-הצבא והצמרת הקשישה שקולים אלה נגד אלה, ומונעים כל התקדמות או יחזור כמושיע, יקבל על מגש לא רק

אולם במציאות של מפא"י, אין זו ברירה מעשית. הלחץ הפיסי של בן-גוריון חזק מדי. בין שני הקצוות — קלגסי המנהיג וחסידי ההסתדרות — עומד הרוב הגדול של מפא"י, שאינו רוצה בפילוג, אך שגם אינו רוצה להביא לפרישת בן-גוריון. במקרה של הכרעה קיצונית עשוי רוב זה להצביע נגד מצפונה, למען ביג'י.

כדי למנוע מצב זה, יקבעו יודיו לבון קריהנה אחר: הם עצמם יציעו החלטה גינוי סתמית נגד לבון, שרוב צמרת המפלגה עשוי לראות בה מוצא ומפלט. רוב זה אינו יכול לחסל את לבון בלב קל. מלבד טעמי המוסר והכבוד העצמי, כפי שגולמו באישיותם של גולדה וספיר, ישנם לכך גם טעמים של פוליטיקה מעשית. בין השאר:

● חיסול לבון, בשעה שהאומה כולה משוכנעת בצידקה, ומיטב אנשי-הרוח הת' ייצבו לימינו, עשוי להנחית מכה איומה על מפא"י, להביא לה הפסדים גדולים בכ- כירות הבאות, להכתיים את המפלגה סופית כעדת מלחכי-פינכה של מנהיג רודני.

● הדחת מזכיר-ההסתדרות, ומסירת תפקידו לקהילונג קטן, שהפועלים יתייחסו אליו בבזיון, עלולות לערער סופית את שרידי המשמעת בצבא הפועלים, לדחוק לזרועות השמאל, להמרירו נגד הפקעת שכרו בידי לוי אשכול, לקעקע את המישטר כולו.

● הקרבת לבון תמסור לנערי-החצר שלטון בלעדי במפא"י, תביא בעקבותיה בהכרח גם את חיסולם המעשי של המצביעים עצמם.

בימים האחרונים שנותרו להצבעה, נערכה היאבקות נואשת על גשמתו של כל אחד ממאות חברי המרכז. כל צורות הלחץ הופיעו, כל דרכי השיחוד נוצלו. אך ארבעה ימים לפני שעת השי"ן עדיין נראה כי נערי החצר הפסידו במערכה. המרכז יסתפק ב- גינוי כלשהו, לבון יודיע שאינו רואה בכך סיבה להתפטרות. ודעת-הקהל התמוך בדעתו זו.

כי התפטרות מרצון של לבון תהנה חי- סול מוקד-ההתנגדות היעיל היחיד להשתל-

זה נמצא בידי דויד בן-גוריון — וכי הוא יופעל וינצח ללא תקלה, כאשר יגיעו הדברים להצבעה המכרעת במרכז מפא"י. אולם הצעירים חסרי-הנסיון לא לקחו בחשבון שאפילו הכרעה כזאת מושפעת על ידי גורמים חיצוניים. המפלגה אינה קיימת בתלות ריקה. היא מופעלת בציבור, והיא מושפעת בהכרח על ידי דעת הציבור.

הדבר נתברר חיש מהר כאשר התכנסה השבוע מזכירות מפא"י והחליטה להעביר את ההכרעה לידי 300 חברי המרכז. עם סיובה המחלט של גולדה מאיר לעמוד בראש ועדת-הבוחן ולנצח על מישפטי-הליג'י נגד לבון, מתה ועדה זו בטרם נולדה. המזכירות עצמה נשארה מפולגת — מחצית מול מחצית. לא היה מנוס מהעברת העניין למרכז.

בראש המערכה התייצב שוב משה דיין, שמינה את עצמו לתליינו הראשי של לבון. דיין, שחבריו החלו מכניסם אותו, אחרי כישלונו החקלאי, מאחורי גבו, "נגראל מאנימיקר", החליט לנקוט בקו המסורתי שלו — "ובנג וגמרנו". הוא הציע להעמיד כסעיף יחיד על סדר-היום את הצעתו להדיח את לבון, לערוך יוכוח קצרצר, ולהרים את הידיים.

הוא לא לקח בחשבון את אישיותו של סנחס ספיר, שנתגלה כאחד מאנשי-המופת של הפרשה, בצידה של גולדה. הפליט ספיר: הצעה זו מזכירה לו סוג של פעולות שנקראו בהגנה בשם "פעולות שק". משמע: מתנפלים על איש בחושך, מלבישים שק על ראשו ושוכרים את עצמותיו באלות. אם יוחלט על קו זה, הודיע ספיר, ירים הוא עצמו את קולו במרכז ויגנה את השיטה. מול עמדה אמיצה זו, לא נשארה למוכרי רות ברירה אלא לפתוח את שערי המרכז לרוחה בפני כל ההצעות האפשריות.

★ ★ ★ מאבק עי כד נפש

הגיין חייב כי ההכרעה במרכז תהיה בין שתי ההצעות הקיצוניות: להדיח את לבון כבוגד במנהיג, או לציינו לשבח על עמידתו האמיצה והמכובדת על צידקתו ועל טובת המדינה. כך עומדים הדברים לפני כל אורת בישראל.

